

„POKROK“ vychádza každý piatok

Adresa pre všetky zásielky:

Jozef Teslík Uh. Skalica (Szakolcza).

Oznamy (inzeráty) účtujú sa levne a platia sa vopred.

POKROK.

Predplatne poštou:

Na celý rok 2 kor. — Na pol roku 1 kor. — Jednotlivé čísla v expedícii a pri zásielkach najmenej 20 výtiskov stojí 2 hal.

Predplatné do cudzozemska 5 kor. Bezmené a nevyplatené dopisy sa neprijímajú.

Týždenník venovaný ku poučeniu a vzdelaniu slovenského ľudu.

Ct. čitateľom „Pokroku!“

Už prešiel i prvý polrok III. ročníka, od kedy vydávame tento misijný časopis „Pokrok“, ktorý má raziť a aj razi cestu iným časopisom. Aby úlohu túto tým lepšie konal mohol, snížili sme predplatné na tú najnižšiu cenu, aby takto mal časopis tento prístup i ku tomu najchudobnejšiemu človekovi. Obetovali sme na to drahý čas, bez všetkého zisku, len aby ľud náš sa poučoval a za lacnú cenu privykal ku čítaniu. Toto sa nám aj podarilo. „Pokrok“ rozšíril sa tak ako snáď maloktorý časopis slovenský. Kto oň požiadal poslali sme, v nádeji, že každý tú malú čiastku vďačne pošle. Ale tuto sme sa sklámali, čakáme rok, dva roky, teraz už pol tretieho, a čo sa stalo? Máme veľké množstvo takých odberateľov, ktorý časopis odoberajú už od začiatku alebo dva a pol druhu roku, ale na platenie si ešte nezpomenuli. A toto sa týka i mnohých tých, ktorí odoberajú „Pokrok“ po viac číslach: týchto tiež len odbe-

rajú, odberajú, ale účet vyrovnaf, to im nezapadne. Ponevác každému jednotlivému nemôžeme dopisovať, čo stálo by mnoho času i peňazí na známky, prosíme touto cestou všetkých tých, ktorí majú účty zastaralé alebo predplatné nedoplatené, aby tieto čím skôr vyrovnali, alebo keď nemieňa platiť, aby časopis vôbec neodberali. Lebo to len nemôže žiaden žiadať od nakladateľa, aby pri takom nízkom predplatnom ešte za nim čakal 2—3 roky, alebo vôbec aby časopis zadarmo dával. Kto má len trochu pochop, uznať musí, že vydávanie takého časopisu stojí peniaze a keď nebude žiaden platiť, kdeže sa budú brať peniaze?

Koho sa tieto riadky týkajú, nech si ich pripustí k srdcu a svoju svätú povinnosť nech vykoná čím skôr. Tých ale, ktorí dlhujú za prvý a druhý ročník, prosíme aby do konca tohto mesiaca svoju poľznosť vyrovnali, ináč budeme nútení iným spôsobom požiadavky svoje si vyháňať.

Yvdavateľstvo „Pokroku“.

Colná rozluka.

V záujme každého štátu je, aby všetky hospodárske plodiny a všetky priemyslové výrobky, ktoré sám nespotrebuje, za hranicu vyviezol a čím lepšie speňažil.

Rakúsko a Uhorsko boly si jedno druhému až doposiaľ vhodným tržišťom. Rakúsko, viacej priemyslový štát, nadbytok svojich priemyslových výrobkov predalo v roľníckom Uhorsku, kým toto veľkú časť svojich bohatých žni mohlo zceniť len na rakúskych tržišťách. Toto je zdravá výmena látok v telese riše a preto i prospievalo to na národohospodárske zdravie Uhorska i Rakúska.

Len že v novšom čase silne ozývajú sa u nás hlasy, ktoré rozhodne žiadajú rozluku cla medzi Uhorskom a Rakúskom. To jest aby sme Rakúsku znemožnili nával jeho priemyslových výrobkov, vyhodíme na každý priemyslový článok, ktorý k nám z Rakúska dovážajú hodne veľké clo, a Rakúsko prestane nás zasypať svojim priemyslom; k polepseniu nášho uhorského priemyslu! Na výrobky rakúskeho priemyslu ustálené budú také colné taxy, jaké musia sa platiť za všetky výrobky, ktoré sa nám z cudzích krajín, trebárs z Nemecka dovážajú.

Prirodzený následok tohoto opatrenia bol by ovšem nejaký vzrast uhorského priemyslu; len že s nepatrným týmto rozmachom zároveň kráčalo by to najhlbšie upadnutie uhorského roľníctva.

Rakúsko bude tak múdre a opatrí svojich roľníkov tiež hodne vysokým clom oproti dovozu uhorských hospodárskych produktov. Bude-li chceť Uhorsko podržať ku pr. ročitému vývozu 13 mil. centov pšenice do Rakúska, musí ho dať za tú cenu, za jakú je na svetovom tržišti. Premítame-li však záznamy oen na burzách v roku 1902 a 1903 vo Viedni, v Hamburgu a v Berlíne, nájdeme, že na svetovom trhu je pšenica (drobné žito) na každom metrickom cente o 3 kor. nižšia, nežli sa za uhorskú pšenicu v Rakúsku platilo.

Mal-li si teda do teraz pšenicu, ktorú si zcenil v 20 korunách po cente, budeš rád, keď pri colnej rozluke dostaneš 17 korún. I raž i jačmeň i kukurica bude o 2—3 koruny lacnejšia na každom metrickom cente. Načo ti teda bude, milý roľníku, tá colná rozluka. Rakúsky sedliak teší sa jej právom, nám je len k zaplakaniu, keď si pomyslíme, jak sa niektorí za colné osamostatnenie Uhorska oduševňujú.

To je veľmi plytká výhovorka, že Rakúsko na uhorské plodiny navyklo a že ich bude kupovať i naďalej, keď ich ty človeče, ktorý si sa pri nich až k smrti umoril musíš upustiť na každom cente 2—3 koruny.

Chýrny odborník, riaditeľ akciovej spoločnosti pre verejné skladište, cis. rada Wolfbauer vyrátal, jakú škodu bude mať Uhorsko z colnej rozluky. Berúc do povahy najpriaznivejšie okolnosti, Uhorsko predá ročne:

83 mil. m. c. pšenice.	Škoda pri rozluke	100 mil. korún.
9 " " " žita	" " "	25 " "
10 " " " jačmeňa	" " "	40 " "
18 " " " kukurice	" " "	36 " "

úhrnom: 201 mil. korún

Vyslanci gr. Keglevich a dr. Hentz.

Tieto dve podobizne predstavujú nám našich vyslancov gr. Keglevicha (liberál) a dr. Hentza (ľudák), ktorí pre politické rozopry išli na súboj, na šable a v ktorom súboji dr. Hentz zabil svojho protivníka gr. Keglevicha.

Baron Alfons Rothschild.

Zaiste bude ctených čitateľov „Pokroku“ zaujímať jako vyzeral ten Rothschild o ktorom sa všade tak často rozpráva, že je nesmierne bohatý. Dneská teda prinášame podobizen tohoto miliardára, ktorý bol veriteľom štátov a panovníkov a ktorý nedávno bol zomrel v Paríži. Baron Alfons Rothschild bol správcem Rothschildovského domu v Paríži.

Bude mať teda uhorské roľníctvo z colnej rozluky i pri stredných okolnostiach len z týchto 4 plodín najmenej 200 mil. korún škody.

Za podobné oblažovanie uhorského roľníctva sa s mojej strany pekne poďakujem.

Rúben.

Niečo o remeselníctve.

„K. a P. O.“ č. 5. r. I.

(Pokračovanie).

A) Remeselník musí byť tedy vzdelaný. — Mnohí rodičia chcú synkovi svojmu zabezpečiť trvalú existenciu, chcú vychovať z neho aspoň dákeho úradníka posielajú ho na štúdiu, odkiaľ potom najde si nejaké biedne postavenie s pár sto zlatými. Rodičia nepomyslia na to, že keby syna svojho náležitým, patričným vzdelaním opatreného venovali remeslu alebo obchodu, že by si tento za krátky čas ďaleko viac vyrobil svojimi rukami, bez drienia v biede. Samostatnému remeselníkovi darí sa lepšie ako človekovi v službe stojácuemu.

Student, keď skončil štúdiu, pracuje na pr. ako úradník. Berie svoj mizerný plat, nenabiera však žiaden majetok, je však pyšný, zná mnoho učencov, zato ale praktický život málo. Remeselník naproti tomu povahy prostosrdečnej, ktorý vyšvihol sa z postavenia trebárs sebanepatrnejšieho, býva skromný, nadobudne si časom majetok, je samostatným a neodvislým. Remeselník každý pracuje pre seba. Jestli je vzdelaný, tu ten duševný majetok, to umenie nesie mu tiež úroky a to iste väčšie ako peniaze kovové!

Keď je chlapec nie dosť nadaný, dajú ho na remeslo. Akoby priemysel nepotreboval rozumných ľudí; veď človek vzdelanejší, naučí sa remeslo chytrejšie a lepšie. Dľa mojej mienky, ohcejú-li rodičia synka svojho dať na remeslo, nemali by to urobiť pred jeho 15—16. rokom. Do tých čias mal by sa pripravovať k remeslu v škole. lebo len keď je vzdelanejší, rozumnejší, len vtedy vzbudzuje sa v ňom tá akási priemyselnosť. Jestli však už od detinstva ju mal tedy tá iste, — keď za včasu do remesla vstúpi — sa v ňom zabíja. Keď za včasu vstúpi do dielne je nerozumný, ľahšie priučuje sa marnostiam, nemravnostiam; po čom bažíeva je: trúnok, dohán a frajerka, tam naučí sa vyhadzovať toľko peňazí, koľko zarobí. Čím dlhšie chodí do školy, tým tuhšie zakorení sa v ňom akási zásada, vyššie idee, ktoré potom tak ľahko sa nevyvrátia. Má už dostatočný základ mravný.

Bez školských vedomostí nedá sa remeslo priemyselne viesť. Tak na príklad kreslenie je pre všetkých remeselníkov dôležité. Kreslenie ušľachtuje myseľ človeka, vzbudzuje vkus vo farbách a vo forme. Remeselník musí si na cestách všimnúť strojov, foriem, tieto stroje, formy veľmi ťažko môže domov doniesť, výkresy ale veľmi ľahko. Dľa výkresov môže potom i doma pracovať. Vie-li kresliť, môže dielňu svoju veľkomestskými vzormi obohatiť; každý výlet do veľkého mesta, každý trh donáša mu novú látku a rozmnožuje zásobu jeho myšlienok. Zámečník, klempiar, šuster, krajčír, musí si hľadať i práce okrasnej. Od neho žiada sa, aby výrobky jeho vedľa spôsobilosti i uhladné boli.

Vedieť dobre viesť remeslo, možno remeselníkov len vtedy, keď vie dobre rátať. Preto vedú židia ktoréhokoľvek remesla, obyčajne lepšie ako kresťania, lebo vedia rátať, lepšie kupovať, lepšie predávať.

Že sa remeslo lepšie viesť dá, keď človek rátať vie, ukážem na príklad, keď rozoberieme si držanie tovaryšov. Remeselník, keď neráta, posudzuje všetko len dľa nahodilého pohľadu; keď nevidí, že mu peňazí na vidomoci pribýva, keď si tovaryšov drží, už kričí, že mu tí všetko prejedia, že on pri tom len ztratu má. On vidí, čo mu ten tovaryš zje, neráta ale, čo mu zarobí. Pozorujeme-li dôkladne všetko, vidíme, že tovaryšia zisk jeho veľmi zväčšujú. Drží-li majster tovaryšov, vyhovie chytrejšie obecenstvu, dostáva preto viac práce; od koho sa ničoho dočkať nemôžeme, tomu do práce niečo neradi dávame. Keď majster s tovaryšmi pracuje, rozdelí si prácu, pracuje tedy ľahšie, rýchlejšie a preto i lacnejšie. Keď jeden to iste stále pracuje, sdokonalí sa v práci. Výlohy na

daň, miestnosť, svetlo, bývajú len nepatrne väčšie. Keď pracujú viaceri, vyplácajú sa nástroje lepšie. Veď tie nástroje, ktoré potrebuje jeden pri remese, postačia i dvom, trom i viacerým. Práca tovaryša je tedy potom i lacnejšia. Keď to všetko srátame, vidíme veľký zisk, ktorý ale hneď očima nevidíme, časom ale i oči by ho videli.

O stave svojho remesla presvedčí sa remeselník, len keď zná praktické účtovníctvo. „Remeselník nepotrebuje viesť knihy“ povie mnohý, avšak preto tedy hyuie, preto v remese nemá zdaru?

Hlavnia príčina je tu, že nevedol knihy; nevedel, či závod jeho napreduje, či nie, dŕveroval stále len v prospech svojho remesla až keď pozde bolo. Keby remeselník bol riadne rátať, riadne knihy viedol, menej strovil ako zarobil, nebol by upadol. A keby sa i k úpadku klonil, keď knihy riadne si viedol, bol by pripasť iste včas zpozoroval a od nešťastia ešte zavčasu utiekol. Neučovanie vedie remeselníka slepo v záhubu. Mnohý vyhodil by mi na oči, že veď mnohí zbohatli a žiadne knihy nevedli. To je lebo veľké šťastie, lebo veľká pilnosť, pričinnivosť a sporivosť. Nežiada sa od nich, veď nemožné. Popíš si majetok, akú má hodnotu, zapíš si do knihy každý príjem i výdavok, veď si tvoje dlhy a požiadavky a uvidíš, že budeš spokojný.

Je to veru prekvapujúca vlastnosť nášho remeselníka, že účtovníctvo praktické buď úplne zavrhuje a len na dverách alebo v knihách špinou preplnených svoje účtovníctvo prevádza dľa svojej vlastnej metódy.

B) Druhá vlastnosť nášho remeselníka by mala byť, aby svojmu remeslu náležite rozumel. To uzná každý a preto nie je potreba to dokazovať. Pripomenúť len musím, že je to nevyhnutne potrebné u remeselníka chudobnejšieho, ochceli k dačomu dôjsť. Boháč, ten remeslu ani rozumieť nemusí, za mierny groš objedná si dobrého majstra, ktorý mu prácu vedie a spravuje. Chudobný musí si byť i správcom i majiteľom. On musí vedieť tedy všetko, čo sa od neho požaduje.

Kde remeselníci dobre pracovať nevedia, tam chudobnejší oni i obec, tam nesmú si nariekať na zlé časy, ale len sami na seba, že ničomu nerozumejú. Tam celkom prirodzene sa stáva, že veď objednávať sa inde, peniaze idú tedy pred. Tam potom nedá remeselník zarobiť ani druhému; musí sa uskromniť. Že remeselník požiadavkom obecenstva vyhovie, nevie, následok toho je, že obecenstvo objednáva veď v veľkých miestach, čo v dnešné časy už módu sa stalo. Preto by remeselník v malom meste nemohol pracovať i pre veľké mestá? Veď v skutočnosti predávajúci sa i v Pešti i vo Viedni veď zhotovené v malých dielňach malých miest.

Druhá chyba nášho remeselníka je, že nesnaží sa, aby dost uhladne pracovať. Je to prirodzené, že žiadame, aby veď vedľa ostatných dobrých vlastností i uhladna bola. Často forma rozhoduje, či tú vec kúpime a či nie. Formou predstavili Francúzi celý svet; všade držia sa dľa francúzskej módy. Obecenstvo je francúzskeou formou tak predpojaté, že bojí sa chyby vytknúť tomu, čo je francúzske. A trebars je to nie dobré, je ale francúzske, zaplatí sa to veľmi dobre.

Preto musí nášmu remeselníctvu i na forme záležať a to veľmi, hovorím veľmi. K tomu slúžia predovšetkým školy. Kreslením, modelovaním budí sa vkus a smysel pre formy krajšie; musí sa každý pripravíť k tomu, aby vedel vzory v knihách a časopisoch používať. Remeselník musí svojmu remeslu i tak rozumieť, aby sa vedel vpraviť do každej formy, aby sa vedel vpraviť do každej časovej módy. Vtedy vyhovie každému, vtedy bude mať dobrú povest, dobrú výživu najde. Čím je práca umelejšia, tým lepšie sa platí. Kupuje ju obyčajne len ten, kto ju oceníť vie — tedy len človek bohatší — a ten ju i lepšie zaplatí.

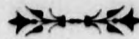
Hmotná práca sa nevypláca. A kde žeby nie? Veď koná sa robotník — kôň, mašina, para, voda. Práca pary, vody je lacná. Len práca neobyčajná — umelá, dáva zárobok veľký.

No k umeniu remeselníckemu náleží tiež dokonalá znalosť strojov. Bez primeraných nástrojov nevie ruka i pri tom najlepšom umení vyviesť prácu lacnú, dokonalú a uhladnú. Každý remeselník má si zaviesť stroje, aké len jestvujú, aké sú mu len potrebné. Koľko známe

na príklad stolárov so stužkovými pilami, koľko zámočníkov s tokárňami? . . .

Keď viaceri roľníci môžu si mlátiacu mašinu dohromady kúpiť, prečo nemohli by to urobiť i remelníci?

Remeselníctvo má i vodnie sily, ktoré príroda v našej milej vlasti v tak hojnej miere nám podáva, využítkovať. I týmto smerom bude nám lepšie — len keď budeme chcieť. (Dokončenie nasl.).

Dopisy.

— Dojč. Keď nikto nepíše od nás do „Pokroku“, urobím to ja, ačkoľvek sme my roľníci teraz veľmi zamestnaní, lebo nastaly žna.

Počujte, ako začali prípravy ku žňam u nás naši mládenci a devy. Išli dňa 9. júla k muzike do Dajčovej krčmy; takej prípravy sme ešte v Dojču nikdy nemali; my kresťanského smýšľania ľudia sme v kostole prosili Boha o pomoc, a naša mládež išla na požehnanie k Dajčovi, kde ďaleko do noci hulákali. A veď teprv pred tromi týždňami hodovali v tej istej krčme, a to nie jeden deň, ale dva dni. A kto je to ten Dajč? To je jeden tlstý krčmár, ale neni z Dojča. Majetku nemá, len ten domček, kde má krčmu a obchod; ani učnosti nemá; a predsa si žije po pánsky; chodí si s paličkou po dedine, a cumle jakési kuby, to že sú drahé cigari; má v arende niekoľko rôľ, ale on ich neobrába; on sa len diva, ako úbohý ľud pracuje.

Išiel som raz za Myjavu seno hrabať i pri ceste kládli jeho tovarychári kopy sena; a myslíte, že on tiež nakládal, alebo zahraboval? Oh nie! On ležal aj so svojim tiež tlstým zaťom na tráve, a divali sa obdivať, ako dakaj baróni, jako sa ľud lopoti; nemohli by títo tlsti, zdraví, silní chlapi kosiť, kopať, svať, jako my? Veru by mohli aj svoju malú arendu obrobiť, aj tým „pánom“ ist kosiť, ktorí tú krčmu tak často navštevujú. V nedelu ale a vo sviatok, keď my na hlas zvona do kostola spiechame, aby sme dali Bohu čo je božieho, on jede pri našom kostole pre múku a iný tovar, a tak zneuctuje dni božie; a väzie ho kresťanský pacholok, skrze čo nemožné mu je svojej kresťanskej povinnosti zadosť učiť. A ten v nedelu a vo sviatok dovezený tovar chutná mnohým dojčankám o mnoho lepšie, nežli spolkový.

Usadil sa u nás kresťanský pekář; my sme sa už dávno starali, aby sme pekára do obce dostali; ale to sa neľúbilo tomu krčmárovi; a veď on neni pekárom, prečo teda miešal sa do toho.

Posúďte z toho vy Dojčania, dobre-li to robia tí kamarádi z mokrej štvrti, keď krčmu toho tlstého tak hŕfne navštevujú? Krčmám vôbec máme vyhýbať; a keď už nemôžeš sa bez tej besnice minúť, dones si krapku do domu, a to z takej krčmy, ktorá je našim podnikom prajnejšia.

Naši mládenci do tej krčmy už nechodievali k muzike; nemôžem teda pochopiť, čo ich tam znovu priťahuje? Snáď tých pár pohárkov piva, čo to tam udajne na hody, že vraj zadarmo? od kohosi dostali?

Udáva sa, že ten tlstý krčmár stará sa lepšie o to, aby v jeho krčme častejšie muzika hrála, jako iné krčmy; nuž uspokojte sa s menej zábavkami; potom pri harmonike môžete v lete aj na ulici tancovať.

Keď tej krčme vyhýbať budete, to poslúži k dobrému vám, lebo nebudete mární, ale aj k dobrému toho krčmára, lebo iste pôjde z Dojča preč, a snáď bude sa k práci privykať, čo tu v Dojči neurobí, lebo by sa iste hanbil pracovať jako my, keď že si zvyknul aj so svojim domom po pánsky žiť.

Keby ale doktorému z tých nočných „pánov“ bolo za tým krčmárom tesklivo, môžu ísť s nim. S Bohom! Roľník.

Šaštin. Už dávno sme nevideli žiadneho dopisu od nás, v našom obľúbenom „Pokroku“, preto chytám ja pero aby som jedno-druhé sdellil ct. čitateľom. Žna sa u nás pekne začaly, čo sa týka obilia toto máme ďakovať Bohu, všetko pekné. Krčmu máme tiež dost. Teda bude všet-

keho plné stodole, len by si mali ľudia toto i dobre chrániť. Pri týchto horúčostach, ľahko môže povstať oheň a zničiť nám našu celoročnú namáhavú prácu. naše živobitie, preto by nemalo byť ani jedného hospodára ktorý by svoje obilie, stodole i domy nedal poistiť (assekurovať). Obecny kišbír nám sice ustavične bubnuje aby sme mali vodu, háky, rebriky a putenky nachystané. Čo je ale toto všetko naplat, keď už je teraz tretí rok čo nemáme žiadnych hasičov. Ešte v manévry mali dostať hasiči peniaze na requisiti ale ešte doteraz nepočuť, že by sa bolo niečo kúpilo. Či snáď je všetkého nazbit? Pán N. vždy hovorí, že peniaze sú ešte potrebné. Nedaj Bože, keď príde nešťastie, nemáme hasičov a aj striekačka, ktorú máme je nečistá, nespôsobilá k haseniu, lebo už dva roky sa nepotrebovala a nikto sa o to nestará aby sa v poriadku držala.

Ku vode máme tiež ťažký prístup, mali sme uličku ku vode ale tú predali a teraz nemôžeme nikde blízko ku vode. Teda o tieto veci by sa mal niekto starať, aby sa to všetko napravilo, lebo až bude horeť potom bude neskoro. *Saštíňan.*

Rusko-japonská vojna.

V rusko-japonskej vojne veci tiež stoja tak, ako u nás; nepokračujú ani na jednej ani na druhej strane. Nádej na uzavretie pokoja čím ďalej tým viac sa trati. A preto v oboch armádach mandžurských silno chystajú sa k rozhodnému boju. Ruskí generáli v armáde majú silnú nádej, že ešte dobijú skvelého víťazstva, ktoré im vynahradí všetky doterajšie ztráty. A preto prosia cára, aby neuzavíeral pokoj a dal im času aspoň pol roka. Uvidíme.

Domáce zprávy.

Krajinské pomery stoja tak ako minulý týždeň a niet nádeje, že by sa tak skoro zmenily. Pán ministerský predseda je na letovisku a tak všetko stojí ako bolo už oznámené a potrvá tak zaiste až do podzimu.

V pondelok, dňa 17. t. m. bola v Lipt. Sv. Mikuláša voľba vyslanca, pri ktorej obdržal dr. Stodola národnú kandidáciu 1458, minister pravosúdia Lányi 1349, a koštista Thuransky 191 hlasov. Medzi dr. Stodolou a ministrom Lányim bude užšia voľba.

Drobné zprávy.

— Slovenská maturanťka. Slečna Maria Bellova, dcéra ev. farára Štef. Bellu v Lipt. Sv. Petre, složila maturu s dobrým prospechom na gymnásiume štiavnickom. Prípravovala sa vždy privátne a teraz chystá sa na lekárstvo. — To je už druhá Slovenka, ktorá oddá sa univerzitným štúdiám, nakoľko na filozofickej fakulte českej university v Prahe študuje už slečna Gröblová, dcéra ev. učiteľa z Holiča.

— V Lopašove (v Nitrianskej) 25-ročný notársky pisár zaľúbil sa do manželky svojho principála notára Vavrovitsa, ktorý ho preto prepustil. Valentín šiel prosiť notára, aby ho prijal nazpät, čo tento ale odoprel. Valentín na to v hneve strelil na notára a trafil ho do chrbta, potom chcel zastrelit notárovu ženu i deti, ale títo sa skryli. Konečne i sebe strelil do hlavy. Notára i pisára zaviezli do nemocnice trnavskej.

— Zhorel pivovár. Vo Frašťáku zhorel tamojší pivovár. Oheň povstal tak, že jedon 5-ročný chlapec ihral sa zo zápalkami a podpálil pri maštali nakopenú slamu. Oheň sa veľmi rýchlo širil a onedlho všetky stavania stály v plameni. Škoda je značná, pretože ale pivovár bol poistený, z čiastky sa prinavrátia. Pivovár toho roku nebude pivo variť.

— Nočná dúha. Zajímavý prírodný zjav videli minulú noc v meste Szászregen (st. Maros-Torda). Na východnej čiastke oblohy, ktorá bola úplne zamračená, zjavila sa krásna dúha, medzi čím mesiac na západnej čiastke oblohy šiel vyššie a vyššie. Dúhu bolo vidieť dlhší čas, potom odrazu zmizla.

— Pozor na 20-halierníky. Čez leto dochodi a prechodi čez naše krajiny mnoho Nemcov a nasledkom nepozornosti odovzdávajú nemecké 10-fenigovníky miesto rakúskych 20-halierníkov. Velikost oboch je skoro tá istá a orli na jednej strane oboch mincí podobní. Kto nechce byť teda oškodený: pozor pri prijímaní 20-halierníkov.

— Promocia. Náš milý učený rodák dv. F. R. Jehlička (»Margin«) bol dňa 15. t. m. na viedenskej universite za doktora theologia sub auspiciis imperatoris promováný. Srdečne blahozeláme!

— Luhačoviecké kúpele do dňa 13. júla 1905. navštívilo 1645 hostov. (Roku 1904. do toho istého dňa 1463).

Kyslé ogurky (oharky).

Zakvasil a predáva Bzenčan St. F.

III.

»Veľká bieda panuje medzi tými každodenne sem prichodiacimi, ktorí so všetkých čiastok ruskej ríše strachom pred krvavou vojnou na ďalekom východe hnatí, sa hŕne sem utiekajú, by vojanskej povinnosti vyhnuť mohli. Aj starších mužov s celými rodinami je často vidieť, ktorí zo strachu pred trestom ruskej vlády sem utekajú preto, že jejich vojnovinní synovia pozutekali. Samo sebou sa rozumie, že dosiahnu sväté mesto z väčša v núdznom stave a hlad ich príznenie do ľudovej kuchyne, ktorej úloha je, chudobným vdovám a sirotám pred smrťou hladu ochranu poskytnúť. . . . my nemôžeme pred toľkou biedou naše srdca zatvoriť, ba sme nútený týchto chudíakov . . . denne s chlebom a záživnými pokrmami, v sobotu ale s tromi jedeniami zaopatrit, ako ani zámožnejší to v svojom dome lepšej nemajú, — samo sebou sa rozumie bez platu«. A tak ďalej —

Takto znie začiatok jedného dopisu z Jeruzalema, ktorý je podpísaný skrze rabbinov: Leib Herschel Dayan, Ascher Elieser Lewy a tajomníka Nechemje Joseph Denenburg, potvrdený pečatou židovskou ľudovej kuchyne v Jeruzaleme, a ozdobený štyrma výjavami z ľud. kuchyne. V ďalšom pokračovaní je obsiahnutá na všetkých spoluveriacich (židov) by vydatnú podporu poskytnúť a tých utečencov pred biedou chrániť.

Jak chvalitebná vec je svojho trpiaceho spolubližného v núdzi podporovať, opäť nám dokazuje tento dopis, ktorý s prítomným zasliam et. redakcii, by si ho každý pozrel a prečítal mohol, ačkoľvek je len v nemeckej, židovsko nemeckej a hebrejskej reči písaný. Či u nás kresťanov sa tak staráme o nudných? Či aj my sme hotoví obete prinášať v takom smere?

Človek musí uznať, že židia sa lepšie o svojich starajú ako my, keďby len nebol v tom háčik. Klínek z vrecia sa prepichnul.

Ľahko môžu ruský židáci desertirovať, pred vojnovinnosťou utekať, vlast zradit, opustiť, prisahu poddanstva zrušiť, keď vedia, že pomoc na nich čaká, že budú podporovaní, chránení, nasýtení a zaopatrení. No, na toto by sa sotvy kresťanský spolok odovzdal.

A čo s toho bude nasledovať? — Utečenci ktorí, sa viacej do Ruska vrátiť nemôžu, oblažia daktoru inú krajinu so svojou prítomnosťou, a ponevác nemajú ničoho, budú jako pijavice na tele daktorého národa cicat, pokým si nenadobudnú opäť majetku, štátneho práva a o niekoľko rokov už bude sa mnohý z nich rozhazovať čo pán veľkomožný, verný hazafík (či u nás, či inde) a nadvláda nad sedlačou. Rozletia sa jako kobyľky, budú ríadiť jako kobyľky, a keď nadejde doba nebezpečenstva zmiznú jako kobyľky.

Od moru, hladu vojny a — kobíliek, ochraňuj nás Pane!

Dajte si pozor, či k vám daktorý s pomedi nich nezavíta, a keď áno privítajte ho . . .

Asi tak, jako toľ nedávno privítali pán veľkomožný v Senici istého dopisovateľa novín. Keď tento pán má právo tak vítať, prečo nie aj nepán?

V Saštíne sedel malý krúžok priateľov pospolu a pretriasali rozličné záležitosti. Jeden cudzí bol medzi nimi, ktorý už dávno je tŕnom v oku mnohej sberbe. Nik netušil, že ich dakto pozoruje a špehuje, až ich ktosi na to upozornil. Ale už bolo neskoro: cudzinec bol

už vyjavil, že ide do Senice, bolo už večer, teda ostal do rána.

Ráno dojdú do Senice, bol oslovený istým prítulným pánom, že čo má v Senici za prácu. Potom sa rozišli.

Cudzí vavštívaci svojho priateľa, išiel po svojej povinnosti a túto si odbaviac, pred poľudňom chcel sa vrátiť opäť do domu priateľovho. Tu sa mu namane opäť ten obtlstlý páno, a opýta sa, či už je hotový. Na odpoveď že áno, požiadal ho zdvorile, by hneď opustil Senicu.

„A prečo? Koho vo mne hladáte? Kto ste Vy a čo ste?“ takto sa pýtal cudzinec.

„Vy ste ten a ten, poznám Vás po šatoch; bolo nám telegrafované; vy ste mali už včera prísť. čakal som vás, ale ste sa opozdili, nocovali ste v Saštíne. Teraz keď ste vašu prácu vykonal, opustíte mesto, ináč mám rozkaz Vás na poludne k pánu veľkomožnému predviesť.“

Zarazený cudzinec očúval a len očúval. Teda špiona mal za sebou celého pol dňa a prečo? Že vraj preto, lebo je novinár, už dvakrát o pánu veľkomožnom písal, čo sa mu hádam nepáčilo, teda pansláv!

„Toto je sloboda osobnosti v Uhorsku. Pravda, keď by sa človek chcel ostúzať, našiel by svoje právo ale čo z toho? Než k svojmu právu dojdeš, veľa vody pretečie korytom Dunaja a do tej doby byť azdaj hosťom jeho senickej veľkomožnosti, sa mi nepáčilo a radšej som ani už k priateľovi nešiel, ani som mu s Bohom nedal a fujas, Matias, do Čáčova“.

— Takto mne to ten cudzinec rozprával, keď som kvasil a predával kyslé oharky na jarmoku. Zakvasil som i tento.

Ešte mám plnú putňu takýchto oharkov, ale musím spakovať a ísť domov; druhý raz prinesiem čerstvejšie. S Bohom!

Bzenčan St. F.

Nota bene! Neručím za všetky oharky, že sú kyslé; sú niektoré i horké a štiplavé. Jeden takový nškajú mi z Holiča nazpät, ale nevezmem ho; čo som predal, je predané.

Tož, do videnia!

Telefon.

IX.

Holič—Skalica.

Hrrrrr — Halló!

— Kto tam?

Mladý pán z Holiča.

— A čo chcete?

Odkiaľ je ten Bzenčan, čo tie kyslé oharky predáva?

— Co ani to neviete, kde leži Bzenec?

Viem, že na Morave.

— Teda tam si hľadajte toho predavača.

Dobre; rozmyslim si.

Hrrr!

X.

Skalica—Chvojnice.

Hrrrrr — Halló!

— Co chcete? Kto ste?

Kostolník s Chvojnice. Zvem Vás uctive na pohreb.

— Ba čo ešte, kto zomrel?

U nás nikto, ale predsa bude v nedeľu pohreb a to slávnostný; pridete?

— Nebalamutte darmo; jaký pohreb, keď niet mrtvého?

No len pridite, traja hospodári budú pochovávať jakési tabuľky, čo mali na vrátoch pribité; hanbia sa za ne.

— Na to nemáme času, ale zavolajte si Bzenčana; on im odspieva pohravnú pieseň.

— A kam môžeme telefonovať pre neho?

Do Senice; teraz tam predáva; veď senický pán veľkomožný vie o ňom a keď nie, jeho špehúni ho nájdu.

— Dobre, dakujeme! S Bohom!

Hrrr!

Malý oznamovateľ.

Dom v Holiči číslo 105 v kopčanskej ulici je na predaj. Dom má 3 izby, 2 kuchyne, 1 komora, 3 maštale, 1 šopa, stodola, sklep, humno, veľký dvor a dom je kritý škrydlicou. Bližšie udá Štefan Šebesta stolár v Holiči, posvätna ulica č. 539.

Pomocníka a učna prijme Ján Vacok, zamočnícky majster v Saštíne. Nastúpiť možno hneď. Podmienky dľa dohovoru.

Páni hospodáři! Kto chce mať svoje obilie vymlátene a sice: „benzinovým motorom“ nech sa čím najskôr prihlási u nižepodpísaného. Benzinovým motorom možno verejne a bezpečne mlátiť či pod slamennou strechou alebo bárs kde inde, a obilie je dokonale vyčistené a na trh sice.
S úctou *Ján Novomestský,*
strojník a mechanik v Holiči.

Striekajte vinohrady! Kto chce striekať vinohrady, nech si vypožičia striekačku u p. Rudolfa Detonyho za 30 krajciarov denne. Tam tiež dostať všetky potreby ku týmto striekačkám a prevádza tiež aj opravu.

Do Levár a okolia!

Kto chce mlet!

Novo-zariadený panský mlyn vo Veľkých Levároch prijíma meliva jednotlivých, alebo zamení múku, za obilie

Vlastná výroba! Novinky 1905

SUKNE

Iodenové 65—70 kr., grizetové s národným vyšiváním 1 zl. 20 kr., krásne zástery 30 kr., atlasové šátky (ručníky na hlavu) od 60 kr., 1 zl. a výše, kravaty 55 kr., látky na šaty, moderné dámské šále a mnohé iné veci lacino na dobírku zasílá

Adolf Jelínek v Lísku p. Jimramov, Mor.

Vzorky sukeň zdarma a franko — Od šatok nemožno vzorky zasílať!

Zkúste, potom iste len u mňa vždy kúpite!

Všetkých zemedelcov upozornujeme na nákup umelých hnojiv a pecního vápna pre podzim 1905.

SUPERFOSFÁTY

Suché jemno mleté, zaručenej jakosti možno kúpiť za

KONKURENČNEJ CENY

jedine u továren firmy.

Dále oznamujem, že sa nám podarilo veľkým nákupom Thomasov. trosky a stassfurtského káinitu docieľiť

najnižšej ceny

takže môžeme poskytnúť vyšší rabatt než konkurence.

Ziadame všetkých zemedelcov aby vo vlastnom zájme nás o nabídku požiadali, ktorú ochotno a čo najrvehlejšie vyrídime.

Prvá moravská
rolnícká továrna akciová
na sústredená hnojiva a lučebniny
v Prerove. (Morava.)

po cisárskych rýchločoch „Kaiser Wilhelm der Grosse“, „Kaiser Wilhelm II“, „Kromprinc Wilhelm“ a rýchlych dvojsroubových parolodiach ako: „Bremen“, „Grosser Kurfürst“, „Friedrich der Grosse“, „Barbarossa“, „Princess Alice“ do New-Yorku, Baltimore, Galvestonu atď. najvýhodnejšie možno cestovať cez Bremen.

Plavba oceanom trvá len 5—7 dní.

Každú žiadanú úpravu ochotne a zdarma podá jediná československá firma

Kareš & Stotsky, Bremen

Bahnhofstrasse 29.

Kto chce byť krajansky obslužený, nech nevyhadáva žiadne iné firmy, ale s úplnou dôverou nech sa obráti na nás, my sme tisíce krajanov ľoprevadili za more ku ich úplnej spokojnosti. Závďavok nech si pošle každý z domu, načo obdrží od nás šfkartu, s ktorou keď sa preukáže na pruských hraniciach, bez prekážok bude ďalej prepustený. Pište na adresu:

Kareš & Stecky, Bremen

Bahnhofstrasse 29.

Každá sporiva gazdina
používa

Kolínskej kávovej prísady

SO SOKOLOM — SO SOKOLOM

Docieli tým výdatnej, chutnej a pekne zbarvenej
kávy

TOVARNE:
v Kolíne a Prostejove, Morava.

VODOVODY

samečinné i pomocou strojov
pre mestá, obce, veľkostatky, villy, tehelne, továrne a domy súkromné.

Najlepšie
PUMPY
trvanlivé
a so zárukou
zhotovuje
zariaďuje

Tovareň na
vodovody a
pumpy

JAN VITEZ v Přerově (Morava).

CENY MIERNE.
Predbežné výpočty a cenníky zadarmo.

